

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 12 marca 2010 r.

**w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o notariacie
oraz ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym**

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o notariacie oraz ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym.

Jednocześnie upoważnia senatora Mariusza Witczaka do reprezentowania Senatu w pracach nad projektem.

MARSZAŁEK SENATU

Bogdan BORUSEWICZ

USTAWA

z dnia

o zmianie ustawy – Prawo o notariacie oraz ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym

Art. 1.

W ustawie z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2008 r. Nr 189, poz. 1158 oraz z 2009 r. Nr 37, poz. 286 i Nr 166, poz. 1317) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 49 dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 w brzmieniu:

"§ 2. Notariusz nie ponosi odpowiedzialności za szkodę związaną z depozytem pieniężnym, jeżeli szkoda powstała z przyczyn leżących po stronie banku prowadzącego specjalny rachunek założony przez notariusza dla depozytów pieniężnych, w szczególności w przypadku zawieszenia działalności banku.";

2) po art. 108 dodaje się art. 108a i 108b w brzmieniu:

"Art. 108a. § 1. Jeżeli dokonywana przed notariuszem czynność obejmuje przeniesienie prawa za zapłatą ceny, wynagrodzenia lub innych należności, na żądanie jednej ze stron czynności, kwota przypadająca do zapłaty w związku z treścią czynności powinna zostać złożona na prowadzonym przez notariusza rachunku powierniczym, o którym mowa w art. 59 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, z późn. zm.¹⁾), w celu wydania osobie uprawnionej do odbioru lub jej następcy prawnemu.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 126, poz. 1070, Nr 141, poz. 1178, Nr 144, poz. 1208, Nr 153, poz. 1271, Nr 169, poz. 1385 i 1387 i Nr 241, poz. 2074, z 2003 r. Nr 50, poz. 424, Nr 60, poz. 535, Nr 65, poz. 594, Nr 228, poz. 2260 i Nr 229, poz. 2276, z 2004 r. Nr 64, poz. 594, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 870, Nr 96, poz. 959, Nr 121, poz. 1264, Nr 146, poz. 1546 i Nr 173, poz. 1808, z 2005 r. Nr 83, poz. 719, Nr 85, poz. 727, Nr 167, poz. 1398 i Nr 183, poz. 1538, z 2006 r. Nr 104, poz. 708, Nr 157, poz. 1119, Nr 190, poz. 1401 i Nr 245, poz. 1775, z 2007 r. Nr 42, poz. 272 i Nr 112, poz. 769, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056, Nr 192, poz. 1179, Nr 209, poz. 1315 i Nr 231, poz. 1546 oraz z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 42, poz. 341, Nr 65, poz. 545, Nr 71, poz. 609, Nr 127, poz. 1045, Nr 131, poz. 1075, Nr 144, poz. 1176, Nr 165, poz. 1316, Nr 166, poz. 1317, Nr 168, poz. 1323 i Nr 201, poz. 1540.

- § 2. Na żądanie jednej ze stron czynności notariusz z przyjęcia depozytu spisuje protokół, w którym wymienia datę przyjęcia, ustala tożsamość osoby składającej, termin wydania, osobę uprawnioną do odbioru oraz wskazuje ustalone przez strony warunki wydania. Zmiana dyspozycji zawartych w protokole wymaga spisania nowego protokołu, chyba że oświadczenie w tym zakresie złożone zostało przez osobę składającą depozyt w innym akcie notarialnym. Protokół z przyjęcia depozytu powinien zawierać numer rachunku bankowego, o którym mowa w § 1.
- § 3. Notariusz ma obowiązek poinformować każdą ze stron czynności o przysługujących jej uprawnieniach, o których mowa w § 1 i 2.
- § 4. Przyjęcie pieniędzy do depozytu uważa się za dokonane z chwilą ich wpływu na wskazany rachunek bankowy.
- § 5. Notariusz, z zastrzeżeniem § 2, obowiązany jest do wydania depozytu, na warunkach określonych przez strony, osobie uprawnionej do odbioru lub jej następcy prawnemu w terminie nie dłuższym niż 3 dni od dnia podpisania aktu notarialnego dotyczącego czynności, o której mowa w § 1. Jeżeli strony ustaliły inne warunki wydania depozytu, następuje ono w terminie nie dłuższym niż 3 dni od dnia wpływu kwoty przypadającej do zapłaty albo jej części na prowadzony przez notariusza rachunek powierniczy.
- Art. 108b. § 1. Jeżeli odbiór depozytu nie nastąpi w ciągu tygodnia od daty wydania lub dnia upływu terminu wydania określonych w protokole albo dnia upływu terminu, o którym mowa w art. 108a § 5, notariusz składa pieniądze lub papiery wartościowe do depozytu sądowego.
- § 2. W razie zaprzestania prowadzenia kancelarii notarialnej przez notariusza przechowywane dokumenty lub pieniądze przekazuje się do depozytu sądowego. W celu dokonania tej czynności rada właściwej izby notarialnej niezwłocznie wyznacza notariusza prowadzącego kancelarię notarialną na obszarze jej właściwości."

W ustawie z dnia 14 grudnia 1994 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 711 i Nr 144, poz. 1176) po art. 2a dodaje się art. 2aa w brzmieniu:

"Art. 2aa. W przypadku rachunku powierniczego, o którym mowa w art. 108a ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2008 r. Nr 189, poz. 1158 oraz z 2009 r. Nr 37, poz. 286 i Nr 166, poz. 1317) deponentem jest każda osoba, której pieniądze zostały złożone na tym rachunku przez notariusza, w związku z dokonywaną w jego kancelarii czynnością."

Art. 3.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

I. Wyjaśnienie celu ustawy

Zasadniczym zamierzeniem przedstawianego projektu ustawy jest wprowadzenie nowych przepisów do ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2008 r. Nr 189, poz. 1158 oraz z 2009 r. Nr 37, poz. 286 i Nr 166, poz. 1317) dotyczących zasad składania przez notariusza, w związku z dokonywaną w jego kancelarii czynnością, pieniędzy do depozytu. Rozwiązania przyjęte w projekcie przewidują ustanowienie szczególnej regulacji dotyczącej dokonywanych przez notariusza czynności, których przedmiotem jest przeniesienie prawa za zapłatą ceny, wynagrodzenia lub innych należności – polegające na tym, że na żądanie osoby dokonującej tych czynności notariusz będzie miał obowiązek, a nie jak dotychczas prawo, przyjąć na przechowanie pieniądze w walucie polskiej lub obcej.

II. Przedstawienie rzeczywistego stanu w dziedzinie oraz wskazanie różnic pomiędzy dotychczasowym a przewidywanym stanem prawnym

W obowiązującym stanie prawnym, zgodnie z art. 108 § 1 ustawy – Prawo o notariacie notariusz ma prawo, a nie obowiązek przyjąć na przechowanie, w związku z dokonywaną w jego kancelarii czynnością, papiery wartościowe albo pieniądze w walucie polskiej lub obcej w celu wydania ich osobie wskazanej przy złożeniu albo jej następcy prawnemu.

Możliwość złożenia depozytu jest zatem uzależniona od woli notariusza. Depozyt notarialny nie jest obecnie powszechnie wykorzystywany także dlatego, że na podstawie § 6 pkt 13 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 czerwca 2004 r. w sprawie maksymalnych stawek taksy notarialnej (Dz. U. Nr 148, poz. 1564, z późn. zm.) – za sporządzenie aktu notarialnego dokumentującego przyjęcie na przechowanie pieniędzy w walucie polskiej lub obcej pobierana jest taksa notarialna w wysokości połowy stawki przewidzianej w § 3 tego rozporządzenia, co oznacza, że taksa notarialna liczona jest od wartości depozytu.

Tak więc np. przy czynności notarialnej, której przedmiotem jest sporządzenie aktu notarialnego dokumentującego przeniesienie własności nieruchomości notariuszowi należy się wynagrodzenie za sporządzenie aktu notarialnego dla czynności będącej podstawą przyjęcia depozytu oraz za sporządzenie aktu notarialnego dokumentującego przyjęcie depozytu.

W art. 49 ustawy – Prawo o notariacie dotyczącym odpowiedzialności cywilnej notariuszy dodano ust. 2, w którym wyłącza się odpowiedzialność notariusza za szkodę związaną z depozytem pieniężnym, jeżeli powstała ona z przyczyn leżących po stronie banku prowadzącego rachunek. Propozycja ta ma na celu jednoznaczne wyłączenie odpowiedzialności notariuszy za nie swoje działania w sytuacji, w której podnoszony jest wobec notariusza zarzut działania z naruszeniem reguł najwyższej staranności. W praktyce mogłoby to mieć miejsce i dlatego przepis jednoznacznie rozstrzyga tę kwestię (art. 1 pkt 1 projektu).

W art. 1 w pkt 2 w projektowanym art. 108a § 1 ustawy – Prawo o notariacie dodaje się regulację, w myśl której na żądanie jednej ze stron dokonywanej przed notariuszem czynności obejmującej przeniesienie prawa za zapłatą ceny, wynagrodzenia lub innych należności, kwota przypadająca do zapłaty, składana jest na prowadzony przez notariusza rachunek powierniczy. Proponowana regulacja przewiduje zatem fakultatywność wyboru po stronie jednego z uczestników czynności prawej, na notariusza nakłada zaś obowiązek przyjęcia przedmiotowej kwoty do depozytu. Propozycja ta zawiera również wymóg co do rodzaju rachunku bankowego, na którym powinny zostać zdeponowane pieniądze dookreślając, iż jest to rachunek powierniczy, o którym mowa w art. 59 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, z późn. zm.). W przyjętym rozwiązaniu, brak jest obowiązku sporządzenia przez notariusza protokołu z tej czynności, zaproponowana zmiana nie powoduje zatem konsekwencji w postaci dodatkowych kosztów, które mogłyby obciążać uczestników obrotu.

Od powyższego rozwiązania ustanowiony został w projekcie wyjątek. W § 2 art. 108a dodaje się normę przewidującą, iż z przyjęcia depozytu zostanie spsiany przez notariusza protokół, wyłącznie na żądanie jednej ze stron czynności. Omawiany przepis wprowadza także wymogi co do treści protokołu.

W § 3 art. 108a nakłada się na notariusza obowiązek informowania stron o przysługujących im uprawnieniach wynikających z przepisów § 1 i 2.

W § 4 dookreślono moment dokonania przyjęcia pieniędzy do depozytu – jest to chwila ich wpływu na rachunek bankowy.

Rozwiązania proponowane w art. 108a § 5 określają zasady i terminy wydawania depozytu uprawnionym podmiotom, w przypadku gdy nie został sporządzony protokół z przyjęcia depozytu.

Proponowana w art. 108a ustawy – Prawo o notariacie zmiana ma zwiększyć bezpieczeństwo obrotu, w szczególności nieruchomościami, poprzez zabezpieczenie zbywcy, który przy podpisaniu umowy przestaje być właścicielem zbywanej nieruchomości, nie mając jednak pewności, czy otrzyma należną za nią cenę i kiedy. Przyjęcie omawianego rozwiązania prowadzić będzie do sytuacji, w której w tym samym momencie nastąpi wzajemne wykonanie zobowiązań przez strony umowy, tj. przeniesienie prawa będzie się wiązać z jednoczesną zapłatą.

Natomiast w dodawanym art. 108b określono zasady postępowania w przypadku nieodebrania depozytu w odpowiednim terminie albo zaprzestania prowadzenia kancelarii przez notariusza. W obydwu tych sytuacjach przechowywane dokumenty lub pieniądze zostaną przekazane do depozytu sądowego.

Zmiana w ustawie z dnia 14 grudnia 1994 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 711 i Nr 144, poz. 1176), w części dotyczącej definicji deponenta, ma na celu zapewnienie większej ochrony środków gromadzonych na rachunku powierniczym notariusza (art. 2).

Z uwagi na konieczność przygotowania się kancelarii notarialnych do świadczenia tego typu usług proponuje się, aby ustawa weszła w życie w terminie 3 miesięcy od daty ogłoszenia.

III. Konsultacje

Projekt ustawy był przedmiotem konsultacji z Krajową Radą Notarialną oraz Związkiem Banków Polskich. Krajowa Rada Notarialna pozytywnie oceniła projektowane przepisy oraz zaproponowała dwie poprawki, z których jedna została przyjęta w trakcie pierwszego czytania. Projekt ustawy uwzględnia również stanowisko wyrażone przez Związek Banków Polskich w zakresie dotyczącym wymogu co do rodzaju rachunku bankowego, na którym powinna zostać zdeponowana kwota przypadająca do zapłaty oraz zmiany ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym.

IV. Przedstawienie oczekiwanych skutków społecznych, gospodarczych, finansowych i prawnych

Proponowana zmiana pozytywnie wpłynie na pewność i bezpieczeństwo w zakresie czynności prawnych dotyczących przeniesienia prawa, w szczególności przenoszących własność nieruchomości, jak również wzmocni zaufanie do notariuszy, jako osób zaufania publicznego.

Wejście w życie ustawy nie spowoduje wydatków ze strony budżetu państwa oraz nie wpłynie na dochody jednostek samorządu terytorialnego.

V. Oświadczenie o zgodności projektu z prawem Unii Europejskiej

Przedmiot ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.



Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Podsekretarz Stanu

Maciej Szpunar

DPUE -920 - 163- 10/ma/ 1

Warszawa, 8 lutego 2010 r.

dot.: BPS/KU-034/269-4/10 z 1.02.2010 r.

**Pan
Piotr Zientarski
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senat Rzeczypospolitej Polskiej**

Szanowny Panie Przewodniczący,

W związku z przedłożonym *projektem ustawy o zmianie ustawy – Prawo o notariacie oraz ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (projekt druku senackiego nr 380 s)*, uprzejmie informuję, że przedmiot projektu ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem